EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

16. juuli 2009 *

Kohtuasjas C-5/08,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Højestereti (Taani) 21. detsembri 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. jaanuaril 2008, menetluses

Infopaq International A/S

versus

Danske Dagblades Forening,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis ja J. Malenovský (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: taani.

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. novembri 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Infopaq International A/S, esindaja: *advokat* A. Jensen,

– Danske Dagblades Forening, esindaja *advokat* M. Dahl Pedersen,

– Austria valitsus, esindaja: E. Riedl,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: H. Krämer ja H. Støvlbæk,

olles 12. veebruari 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab esiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10, ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 2 punkti a tõlgendamist ja teiseks ajutise reprodutseerimise toimingute välistamise tingimusi sama direktiivi artikli 5 tähenduses.

2 See taotlus on esitatud Infopaq International A/S-i (edaspidi „Infopaq") ja Danske Dagblades Foreningi (edaspidi „DDF") vahelises kohtuvaidluses seoses Infopaqi taotlusega, et tunnistataks, et tal ei olnud kohustust saada autoriõiguste omajate nõusolekut ajaleheartiklite ajutiseks reprodutseerimiseks automaatse protsessi abil, mis seisneb ajaleheartiklite skaneerimises ja teisendamises digitaalseks failiks, millele järgneb selle faili elektrooniline töötlemine.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

3 Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu – mis on toodud Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (Marrakeši lepingu) lisas 1C, mis on heaks kiidetud nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega nr 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puuduta-

vaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80) – artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Liikmed järgivad Berni konventsiooni (1971) artikleid 1–21 ja selle lisa. […]”

4 Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (Pariisi 24. juuli 1971. aasta leping), 28. septembril 1979. aastal muudetud redaktsioonis (edaspidi „Berni konventsioon”), artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Väljend „kirjandus- ja kunstiteosed” hõlmab igasuguseid tooteid kirjanduse, teaduse või kunsti valdkonnas, sõltumata selle väljendusviisist või -vormist, nagu näiteks raamatuid, brošüüre ja teisi kirjutisi;

[…]

(5) Kirjandus- ja kunstiteoste kogumikke, nagu näiteks entsüklopeediaid ja antoloogiaid, mis sisu valiku ja korraldamise tõttu moodustavad intellektuaalse loomingu, kaitstakse sellistena, ilma et see kitsendaks autoriõigust igale sellises kogumikus sisalduvale teosele.

[…]

(8) Käesolevas konventsioonis ette nähtud kaitse ei kehti päevauudistele või mitmesugustele teistele faktidele, mis omavad vaid pressiteabelist iseloomu.”

5 Berni konventsiooni artikli 9 esimese lõigu kohaselt kuulub selle konventsiooni järgi kaitstavate kirjandus- ja kunstiteoste autoritele ainuõigus lubada nende teoste reprodutseerimist mis tahes viisil ja vormis.

Ühenduse õigus

6 Nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiivi arvutiprogrammide õiguskaitse kohta (EÜT L 122, lk 42; ELT eriväljaanne 17/01, lk 114) artikkel 1 sätestab:

„1. Vastavalt käesoleva direktiivi sätetele kaitsevad liikmesriigid arvutiprogramme autoriõigusega kui kirjandusteoseid Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni tähenduses. […]

[…]

3. Arvutiprogramm on kaitstud, kui see on algupärane selles mõttes, et tegemist on autori enda intellektuaalse loominguga. Kaitse kohaldamise otsuse tegemisel ei kohaldata muid kriteeriume.”

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, lk 20; ELT eriväljaanne 13/015, lk 459) artikli 3 lõige 1 sätestab:

„Vastavalt käesolevale direktiivile kaitstakse sisu valiku või korralduse poolest autori intellektuaalseks loominguks olevaid andmebaase sellistena autoriõiguse alusel. Mingeid muid kriteeriume nende niisuguse kaitse alla sobivuse kindlaksmääramiseks ei rakendata."

8 Direktiivi 2001/29 põhjendused 4, 6, 9–11, 20–22, 31 ja 33 sätestavad:

„(4) Suurema õiguskindluse ja intellektuaalomandi kõrgetasemelise kaitse kaudu soodustab autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustatud õigusraamistik olulisi investeeringuid loovusse ja uuenduslikkusse, sealhulgas võrkude infrastruktuuri […]

(6) Ühenduse tasandil pole ühtlustamist toimunud, seepärast võivad siseriiklikul tasandil võetavad seadusandlikud meetmed, mida on mitmes liikmesriigis tehnoloogilistele väljakutsetele vastamiseks juba võetud, kaasa tuua erinevusi kaitse osas ning seega ka piirata intellektuaalomandit sisaldavate või sellel põhinevate teenuste ja toodete vaba liikumist, mis viivad siseturu killustumise ja õigusliku järjepidevusetuseni. Selliste õiguslike erinevuste ja ebakindluse mõju suureneb veelgi infoühiskonna edasise arengu käigus, mis on juba oluliselt suurendanud intellektuaalomandi piiriülest kasutamist. Nimetatud areng jätkub ning peakski jätkuma. Märkimisväärsed kaitsega seotud õiguslikud erinevused

ja ebakindlus võivad majandust takistada püüdlemast uute autoriõigusi ja kaasnevaid õigusi sisaldavate toodete ja teenuste poole.

[…]

(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. […]

(10) Jätkamaks oma loome- ja kunstilist tegevust, peavad autorid ja esitajad saama oma töö kasutamise eest nõuetekohast tasu […]

(11) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tugev ja tõhus süsteem on peamisi abinõusid tagamaks, et Euroopa kultuuri loov tegevus ja tootmine saaksid vajalikke ressursse, ning kaitsmaks kunsti loojate ja esitajate sõltumatust ning väärikust.

[…]

(20) Käesoleva direktiivi aluseks on kõnealuses valdkonnas juba kehtivate direktiivide, eelkõige direktiividega [91/250] […] ja [96/9] ettenähtud põhimõtted ja

eeskirjad ning see arendab neid põhimõtteid ja eeskirju edasi, seostades need infoühiskonnaga. Käesoleva direktiivi sätete kohaldamine ei mõjuta eespool loetletud direktiivide kohaldamist, kui käesolevas direktiivis ei ole ette nähtud teisiti.

(21) Käesoleva direktiiviga tuleks määratleda reprodutseerimisõigusega hõlmatud tegevuse ulatus seoses eri kasusaajatega. Seda tuleks teha kooskõlas ühenduse õigusaktidega. Õiguskindluse tagamiseks siseturul on tarvis nimetatud tegevuse üldist määratlust.

(22) Kultuuri levitamise kaitse eesmärki ei või saavutada õiguste rangest kaitsest loobumise või võlts- ja piraattoodete illegaalse levitamisega leppimise kaudu.

[…]

(31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. […]

[…]

(33) Reprodutseerimise ainuõiguse osas tuleks teha erand teatavate ajutise reprodutseerimise toimingute suhtes, mille puhul on tegemist tehnilise protsessi lahutamatuks ning oluliseks osaks oleva siirdamiseks vajaliku või juhusliku reproduktsiooniga ning mida tehakse üksnes selleks, et võimaldada kas tõhus vahendajapoolne edastamine kolmandate isikute vahelises võrgus või selleks, et valmistatavat teost või muud objekti õiguspäraselt kasutada.

Kõnealustel reprodutseerimistoimingutel ei tohiks olla eraldi majanduslikku väärtust. Kui need tingimused on täidetud, peaks erand hõlmama toiminguid, mis võimaldavad sirvida (*browsing*) või vahemällu salvestada (*caching*), kaasa arvatud toimingud, mis võimaldavad edastussüsteemidel tõhusalt toimida, tingimusel, et vahendaja ei muuda infot ega takista tööstuses laialdaselt tunnustatud ja kasutatava tehnoloogia õiguspärast kasutamist andmete saamiseks info kasutamise kohta. Kasutust tuleb käsitada õiguspärasena, kui selleks on loa andnud õiguste valdaja või kui seadused seda ei piira."

9 Direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt a sätestab:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

a) autoritel nende teoste osas".

10 Sama direktiivi artikkel 5 näeb ette:

„1. Artiklis 2 osutatud ajutine reprodutseerimine, mis on vajalik siirdamiseks või toimub juhuslikult, mis on tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa ning mille eesmärk on teha võimalikuks teose või muu objekti:

a) edastamine vahendaja võrgu kaudu kolmandatele isikutele või

b) seaduspärane kasutamine

ning millel puudub iseseisev majanduslik tähtsus, ei kuulu artiklis 2 sätestatud reprodutseerimisõiguse alla.

[…]

5. Lõigete 1, 2, 3 ja 4 kohaseid erandeid ja piiranguid kohaldatakse üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve."

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/116/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta (ELT L 372, lk 12) artikkel 6 sätestab:

„Fotosid, mis on algupärased, s.o mille puhul on tegemist autori enda intellektuaalse loominguga, kaitstakse vastavalt artiklile 1 [mis täpsustab Berni konventsiooni artiklis 2 osutatud kirjandus- või kunstiteose autori õiguste kehtivusaja]. Kaitse kohaldamise otsuse tegemisel ei kohaldata muid kriteeriume. Liikmesriigid võivad ette näha muude fotode kaitse."

Siseriiklik õigus

12 Direktiivi 2001/29 artikkel 2 ja artikli 5 lõige 1 on Taani õigusesse üle võetud 14. juuni 1995. aasta seaduse nr 395 (autoriõiguse kohta (lov nº 395 om ophavsret; *Lovtidende* 1995 A, lk 1796), mida on muudetud ja kodifitseeritud eelkõige 17. detsembri 2002. aasta seadusega nr 1051 (lov nº 1051 om ændring af ophavsretsloven; *Lovtidende* 2002 A, lk 7881)) artikliga 2 ja artikli 11a lõikega 1.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 Infopaq tegeleb meediamonitooringu ja -analüüsiga, mis seisneb peamiselt Taani päevalehtedest ja muudest perioodikaväljaannetest valitud artiklitest kokkuvõtete koostamises. Artiklid valitakse klientidega kokku lepitud teatavate teemakriteeriumide alusel ning valik tehakse nn andmehõive protsessi teel. Kokkuvõtted saadetakse klientidele e-posti teel.

14 DDF on Taani päevalehtede väljaandjate kutseliit, kelle ülesanne on eelkõige abistada oma liikmeid kõigis autoriõiguse küsimustes.

15 DDF-ile teatati 2005. aastal, et Infopaq töötleb autoriõiguste omajate loata väljaannetest võetud artikleid ärilisel eesmärgil. Leides, et kõnealuse protsessi abil artiklite töötlemiseks on niisugune nõusolek vajalik, esitas DDF Infopaqile oma seisukoha.

16 Andmehõive protsess koosneb viiest allpool kirjeldatud etapist, mille tulemusena teostatakse DDF-i sõnul neli artiklite reprodutseerimise toimingut.

17 Esiteks registreerivad Infopaqi töötajad manuaalselt kõik väljaanded elektroonilises registreerimise andmebaasis.

18 Teiseks, pärast seda, kui väljaannetel on selg ära lõigatud, nii et kõik lehed on lahtised, väljaanded skaneeritakse. Vahetult enne väljaande panemist skannerisse valitakse registreerimise andmebaasist osa, mida hakatakse skaneerima. See toiming võimaldab luua väljaande iga lehekülje kohta TIFF-faili („Tagged Image File Format"). Kui see toiming on lõpetatud, saadetakse TIFF-fail OCR-serverisse („Optical Character Recognition" – optiline tekstituvastus).

19 Kolmandaks, OCR-server töötleb TIFF-faili, teisendades pildi digitaalselt töödeldavateks andmeteks. Selle protsessi käigus teisendatakse pildina salvestatud tähemärk märgikoodiks, mis annab arvutile teada, mis tüüpi tähemärgiga on tegemist. Näiteks tähemärkide „TDC" pilt teisendatakse selle protsessi käigus andmeteks, mida arvuti saab käsitleda kui tähemärke „TDC" ja panna need tekstiformaati, mida arvutisüsteem on võimeline ära tundma. Andmed salvestatakse tekstifailina, mida suudab lugeda mis tahes tekstitöötlusprogramm. OCR-protsess lõpeb TIFF-faili kustutamisega.

20 Neljandaks analüüsitakse tekstifaili, et leida eelnevalt kindlaks määratud otsingusõnad. Iga kord, kui otsingusõna leitakse, salvestatakse fail, milles on märgitud väljaande, selle osa ja selle lehekülje number, millelt otsingusõna leiti, ning samuti protsendimäärana vahemikus 0–100 väljendatud väärtus, mis näitab sõna asukohta tekstis, lihtsustades selliselt artikli lugemist. Selleks et otsingusõna leidmist artikli tervikuna lugemisel

veelgi lihtsustada, salvestatakse ka otsingusõnale eelnevad ja järgnevad viis sõna (edaspidi „11-sõnaline väljavõte"). Protsess lõpeb tekstifaili kustutamisega.

21 Viiendaks, andmehõive protsess lõpeb tulemuste lehe koostamisega väljaande iga lehekülje kohta, millel vastav otsingusõna esineb. Tulemuste lehe näide on järgmine:

„4. november 2005 – *Dagbladet Arbejderen*, lk 3:

TDC: 73% „tõenäoliselt ostetava telekommunikatsiooni kontserni TDC eelseisev müük"."

22 Infopaq vaidles sellele vastu, et niisuguse tegevuse jaoks oleks vaja autoriõiguste omajate nõusolekut, ja esitas Østre Landsretile DDF-i peale kaebuse, milles ta palus, et viimast kohustataks tunnustama Infopaqi õigust kasutada eespool mainitud protsessi ilma kutseliidu või tema liikmete nõusolekuta. Kuna Østre Landsret jättis selle kaebuse rahuldamata, esitas Infopaq apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

23 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on selge, et autoriõiguste omajate nõusolek ei ole nõutav selleks, et tegeleda meediamonitooringuga ja kokkuvõtete kirjutamisega, kui see tegevus seisneb konkreetse väljaande füüsilises lugemises inimese poolt, eelnevalt kindlaks määratud otsingusõnade alusel asjakohaste artiklite valimises ning kokkuvõtete kirjutajatele sellise tulemustelehe manuaalses koostamises, millel on märgitud artiklis leitud otsingusõna ja selle artikli asukoht väljaandes. Samuti ei vaidle põhikohtuasja pooled selle üle, et kokkuvõtte kirjutamine iseenesest on õiguspärane ega nõua õiguste omaja nõusolekut.

24 Samuti ei vaielda selle üle, et kõnealune andmehõive protsess hõlmab kahte järgmist reprodutseerimise toimingut: trükitud artiklite skaneerimise käigus TIFF-failide loomist ja TIFF-failide teisendamist tekstifailideks. Vaidlust pole ka selle üle, et protsessi käigus reprodutseeritakse skaneeritud artiklite osasid lisaks seetõttu, et 11-sõnaline väljavõte salvestatakse arvutimälus ja need 11 sõna prinditakse failina paberkandjale.

25 Samas on põhikohtuasja pooled eri arvamusel küsimuses, kas need kaks eespool mainitud toimingut kujutavad endast direktiivi 2001/29 artiklis 2 viidatud reprodutseerimise toiminguid. Pooled on eri meelt ka küsimuses, kas antud juhul on kõik põhikohtuasjas käsitletavad toimingud nimetatud direktiivi artikli 5 lõikes 1 ette nähtud erandiga hõlmatud.

26 Nendel tingimustel otsustas Højesteret menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas väljaandest võetud artikli sellise väljavõtte salvestamist ja hilisemat printimist, mis koosneb otsingusõnast ja sellele eelnevast ja järgnevast viiest sõnast, võib käsitada reprodutseerimise toimingutena, millele laieneb direktiivi [2001/29] artiklis 2 ette nähtud kaitse?

2. Kas ajutise reprodutseerimise toimingute asetleidmise kontekst on oluline selle küsimuse seisukohast, kas neid võib pidada „siirdamiseks vajalikeks" direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses?

3. Kas ajutise reprodutseerimise toimingut võib käsitada „siirdamiseks vajalikuna", kui reproduktsiooni töödeldakse, näiteks luues pildifaili alusel tekstifaili või otsides tekstifaili põhjal sõnade jadasid?

4. Kas ajutise reprodutseerimise toimingut võib käsitada „siirdamiseks vajalikuna”, kui reproduktsiooni osa, mis koosneb ühest või mitmest 11-sõnalisest teksti väljavõttest, salvestatakse?

5. Kas ajutise reprodutseerimise toimingut võib käsitada „siirdamiseks vajalikuna”, kui reproduktsiooni osa, mis koosneb ühest või mitmest 11-sõnalisest teksti väljavõttest, prinditakse?

6. Kas selleks, et ajutise reprodutseerimise toimingut võiks käsitada „tehnilise protsessi lahutamatu ja olulise osana” direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses, tuleb silmas pidada tehnilise protsessi staadiumi, milles ajutine reprodutseerimine toimus?

7. Kas ajutise reprodutseerimise toiming saab olla „tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa”, kui see seisneb tervete artiklite manuaalses skaneerimises, misjuures artiklid kui trükitud andmed teisendatakse digitaalseteks andmeteks?

8. Kas ajutise reprodutseerimise toiming saab olla „tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa”, kui see seisneb reproduktsiooni sellise osa printimises, mis koosneb ühest või mitmest 11-sõnalisest teksti väljavõttest?

9. Kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 nimetatud mõiste „seaduspärane kasutamine" hõlmab kasutamist mis tahes vormis, mis ei nõua autoriõiguste omaja nõusolekut?

10. Kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 nimetatud mõiste „seaduspärane kasutamine" hõlmab olukorda, kus ettevõtja skaneerib terved artiklid, seejärel töötleb reproduktsiooni ja salvestab ning vajaduse korral ka prindib reproduktsiooni osa, mis koosneb ühest või mitmest 11-sõnalisest teksti väljavõttest, eesmärgiga kasutada neid väljavõtteid kokkuvõtete kirjutamiseks selle ettevõtja poolt, isegi kui autoriõiguste omaja ei ole sellisteks toiminguteks nõusolekut andnud?

11. Milliste kriteeriumide alusel tuleks hinnata, kas ajutise reprodutseerimise toimingutel on „iseseisev majanduslik tähtsus" direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses, kui muud selles sättes sisalduvad tingimused on täidetud?

12. Kas tulu, mida kasutaja saab ajutise reprodutseerimise tõttu tootlikkuse suurenemisest, võib arvesse võtta, kui hinnatakse, kas toimingutel on „iseseisev majanduslik tähtsus" direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses?

13. Kas olukorda, kus ettevõtja autoriõiguste omaja nõusolekuta skaneerib terved väljaannete artiklid, seejärel töötleb reproduktsiooni ja salvestab ning vajaduse korral ka prindib reproduktsiooni osa, mis koosneb ühest või mitmest 11-sõnalisest teksti väljavõttest, võib käsitleda teatava erijuhuna, „mis ei ole vastuolus" nende artiklite „tavapärase kasutusega" ning „ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve" direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 5 tähenduses?"

Eelotsuse küsimused

Sissejuhatav märkus

27 Kõigepealt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ühenduse õiguse ühetaolise kohaldamise ja võrdse kohtlemise põhimõtte seisukohalt vajalik, et ühenduse õiguse sätteid, nagu näiteks direktiivi 2001/29 artiklit 2, mis oma sisu ja reguleerimisala määratlemisel ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele, tõlgendataks asjaomaste sätete konteksti ja eesmärki silmas pidades kogu ühenduses autonoomselt ja ühetaoliselt (vt eelkõige 6. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-245/00: SENA, EKL 2003, lk I-1251, punkt 23, ja 7. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-306/05: SGAE, EKL 2006, lk I-11519, punkt 31).

28 Arvestades direktiivi 2001/29 põhjendusi 6 ja 21, on need nõuded eriti just selle direktiivi puhul kohustuslikud.

29 Järelikult ei ole Austria valitsusel alust väita, et mõiste „osaliselt reprodutseerimine", millele direktiivi 2001/29 artiklis 2 viidatakse, peavad määratlema liikmesriigid (vt selle kohta seoses mõistega „üldsus", millele viidatakse sama direktiivi artiklis 3, eespool viidatud kohtuotsus SGAE, punkt 31).

Esimene küsimus

30 Esimese küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus teada sisuliselt seda, kas mõistet „osaliselt reprodutseerimine" direktiivi 2001/29 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab 11-sõnalise väljavõtte arvutimällu salvestamise toimingut ja niisuguse väljavõtte paberkandjale printimise toimingut.

31 Tuleb märkida, et direktiiv 2001/29 ei defineeri mõisteid „reprodutseerimine” ega „osaline reprodutseerimine”.

32 Neil tingimustel tuleb nimetatud mõisted määratleda arvestades direktiivi 2001/29 artikli 2, milles need mõisted esinevad, sõnastust ja konteksti ning selle direktiivi ja rahvusvahelise õigusega taotletavaid eesmärke nende kogumis (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus SGAE, punktid 34 ja 35 ning seal viidatud kohtupraktika).

33 Direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt a näeb ette, et autoritel on nende teoste osas ainuõigus lubada või keelata reprodutseerimist osaliselt või täielikult. Sellest tuleneb, et autorile antud õiguse – lubada või keelata reprodutseerimist – kaitse ese on „teos”.

34 Selle kohta tuleneb Berni konventsiooni üldisest ülesehitusest ja eriti selle artikli 2 viiendast ja kaheksandast lõigust, et teatavate objektide kaitse kirjandus- või kunstiteosena eeldab seda, et need moodustavad intellektuaalse loomingu.

35 Ka direktiivi 91/250 artikli 1 lõike 3, direktiivi 96/9 artikli 3 lõike 1 ja direktiivi 2006/116 artikli 6 kohaselt kaitstakse niisuguseid teoseid nagu arvutiprogrammid, andmebaasid ja fotod autoriõigusega vaid siis, kui need on algupärased ehk autori enese intellektuaalne looming.

36 Nagu tuleneb direktiivi 2001/29, mis kehtestab autoriõiguse harmoneeritud raamistiku, põhjendustest 4, 9–11 ja 20, on selle direktiivi aluseks autoriõiguse ühtlustatud raamistiku kehtestamisel sama põhimõte.

37 Nendel tingimustel kohaldatakse autoriõigust direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a tähenduses vaid niisuguse objekti suhtes, mis on algupärane ehk autori enese intellektuaalne looming.

38 Mis puutub teose osadesse, siis tuleb märkida, et mitte miski direktiivis 2001/29 ega mõnes muus kõnealuse valdkonna direktiivis ei viita sellele, et nende osade suhtes kohaldatakse teistsugust korda kui tervikteose suhtes. Sellest järeldub, et osad on autoriõigusega kaitstud, kuna nad moodustavad osa tervikteose algupärasusest.

39 Käesoleva kohtuotsuse punktis 37 toodud kaalutlustest lähtudes jäävad teose erinevad osad direktiivi 2001/29 artikli 2 punktis a sätestatud kaitse alla tingimusel, et need sisaldavad teatavaid elemente, mis on selle teose autori enese intellektuaalne looming.

40 Mis puutub teose niisuguse kaitse ulatusse, siis selgub direktiivi 2001/29 põhjendustest 9–11, et direktiivi peamine eesmärk on tagada kõrgetasemeline kaitse eelkõige autorite kasuks, võimaldades neil oma loome- ja kunstitegevuse jätkamiseks saada oma teoste kasutamise, sealhulgas reprodutseerimise eest nõuetekohast tasu.

41 Sama eesmärki silmas pidades nõuab direktiivi 2001/29 põhjendus 21, et reprodutseerimisõigusega hõlmatud toimingute ulatus oleks lai.

42 Nimetatud toimingute laia defineerimise nõue on sätestatud ka selle direktiivi artikli 2 sõnastuses, kus kasutatakse väljendeid „otsene või kaudne”, „ajutine või alaline” ja „mis tahes viisil või vormis”.

43 Järelikult peab direktiivi 2001/29 artikliga 2 antud kaitse ulatus olema lai.

44 Mis puutub ajaleheartiklitesse, siis käesoleva kohtuotsuse punktis 37 viidatud autori enese intellektuaalne looming seisneb reeglina teema esitamise viisis ja keelelises väljenduses. Pealegi pole põhikohtuasjas vaidlust selle üle, et ajaleheartiklid kujutavad endast sellistena direktiivis 2001/29 viidatud teoseid.

45 Mis puutub kaitstavate teoste osadesse, siis tuleb märkida, et need koosnevad sõnadest, mis eraldi võetuna ei moodusta neid kasutanud autori intellektuaalset loomingut. Alles nende sõnade valik, kasutus ja kombineerimine võimaldas autoril väljendada oma loomingulist meelelaadi algupäraselt ja aitas tal jõuda tulemuseni, mis kujutab endast intellektuaalset loomingut.

46 Seega ei ole sõnad kui sellised objektid, millele laieneb kaitse.

47 Kuna see on nii, siis arvestades direktiivi 2001/29 artikliga 2 antud kaitse ulatuse laia tõlgendust, ei saa välistada, et teatavad eraldiseisvad laused või isegi lauseliikmed asjaomases tekstis võivad anda lugejale edasi niisuguse avaldatud teksti nagu ajaleheartikli algupärasust, edastades talle niisuguse tekstiosa, mis iseenesest on selle artikli autori enese intellektuaalse loomingu väljendus. Seega võivad niisugused laused või lauseliikmed kuuluda nimetatud direktiivi artikli 2 punktis a ette nähtud kaitse alla.

48 Neid kaalutlusi arvestades võib niisugusest kaitstud teosest väljavõtte tegemine, nagu põhikohtuasjas, mis koosneb 11-st üksteisele järgnevast sõnast, kujutada endast osalist reprodutseerimist direktiivi 2001/29 artikli 2 tähenduses juhul, kui see väljavõte sisaldab teose osa, mis niisugusena väljendab autori enese intellektuaalset loomingut, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima.

49 Lisaks tuleb märkida, et Infopaqi kasutatud andmehõive protsess võimaldab kaitstud teostest mitme väljavõtte tegemist. See protsess teeb 11-sõnalise väljavõtte iga kord, kui asjaomases teoses ilmneb otsingusõna, ja pealegi toimub see protsess sageli mitmest otsingusõnast lähtudes, kuna mõned kliendid paluvad Infopaqil koostada mitmel kriteeriumil põhinevaid kokkuvõtteid.

50 Nii suurendab see protsess võimalust, et Infopaq tegeleb osalise reprodutseerimisega direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a tähenduses, sest nimetatud väljavõtete liitmise tulemusel on võimalik taastada pikemad fragmendid, mis võivad väljendada asjaomase teose algupärasust, sisaldades mitmeid tekstiosi, mis oma laadilt väljendavad selle teose autori enese intellektuaalset loomingut.

51 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et andmehõive protsessi käigus tehtud toiming – mis seisneb selles, et arvutimällu salvestatakse kaitstava teose 11-sõnaline väljavõte, ja selles, et see väljavõte prinditakse – võib olla hõlmatud osalise reprodutseerimise mõistega direktiivi 2001/29 artikli 2 tähenduses juhul, kui sel viisil kasutatud teose osad väljendavad autori enese intellektuaalset loomingut, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima.

Teine kuni kaheteistkümnes küsimus

52 Kui eeldada, et põhikohtuasjas käsitletavad toimingud on hõlmatud osalise reprodutseerimise mõistega direktiivi 2001/29 artikli 2 tähenduses, siis tuleneb nimetatud direktiivi artiklitest 2 ja 5, et niisugust reprodutseerimist ei või teha ilma asjaomase autori nõusolekuta, välja arvatud juhul, kui see reprodutseerimine vastab direktiivi artiklis 5 sätestatud tingimustele.

53 Selles kontekstis tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus oma teise kuni kaheteistkümnenda küsimusega teada sisuliselt seda, kas niisuguse andmehõive protsessi nagu põhikohtuasjas käsitletav käigus tehtud toimingud vastavad direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimustele, ja sellest tulenevalt, kas seda protsessi võib kasutada ilma asjaomaste autoriõiguste omajate nõusolekuta, kui selle protsessi eesmärk on võimaldada ajaleheartiklitest kokkuvõtete koostamist ning kui see seisneb tervete artiklite skaneerimises, 11-sõnalise väljavõtte salvestamises ja selle väljavõtte printimises.

54 Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 kohaselt on reprodutseerimise toiming direktiivi artiklis 2 ette nähtud reprodutseerimisõiguse kohaldamisalast välistatud vaid siis, kui:

– see toiming on ajutine;

– see on mõeldud siirdamiseks või toimub juhuslikult;

– see on tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa;

– selle toimingu ainus eesmärk on teha võimalikuks teose või muu kaitstava objekti edastamine vahendaja võrgu kaudu kolmandatele isikutele ja

– nimetatud toimingul puudub iseseisev majanduslik tähtsus.

55 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et need tingimused on kumuleeruvad, mis tähendab, et kui üks neist on täitmata, ei ole reprodutseerimise toiming direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 alusel välistatud selle direktiivi artiklis 2 ette nähtud reprodutseerimisõiguse kohaldamisalast.

56 Et neid tingimusi ükshaaval tõlgendada, tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb direktiivi neid sätteid, mis näevad ette erandi selle direktiiviga kehtestatud üldpõhimõttest, tõlgendada kitsalt (29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-476/01: Kapper, EKL 2004, lk I-5205, punkt 72, ja 26. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-36/05: komisjon *vs.* Hispaania, EKL 2006, lk I-10313, punkt 31).

57 Nii ongi direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 ette nähtud erandi puhul, mis kujutab endast erandit selle direktiiviga kehtestatud üldpõhimõttest ehk nõudest, et kaitstava teose mis tahes reprodutseerimiseks peab olema autoriõiguse omaja nõusolek.

58 See on nii veelgi enam juhul, kui seda erandit tuleb tõlgendada arvestades direktiivi 2001/29 artikli 5 lõiget 5, mille kohaselt erandit kohaldatakse üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste omaja õiguspäraseid huve.

59 Vastavalt direktiivi 2001/29 põhjendustele 4, 6 ja 21 tuleb selle direktiivi artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimusi tõlgendada ka lähtudes nõudest tagada autoritele seoses nende teoste kaitsega õiguskindlus.

60 Käesolevas kohtuasjas kinnitab Infopaq esiteks, et põhikohtuasjas käsitletavad reprodutseerimise toimingud vastavad tingimusele, mis puudutab siirdamiseks vajalikkust, kuna elektroonilise otsinguprotsessi lõpus reproduktsioonid kustutatakse.

61 Sellega seoses tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 54 meenutatud kolmandat tingimust arvestades tõdeda, et siirdamiseks mõeldud ajutise reprodutseerimise toimingu eesmärk on realiseerida tehniline protsess, millest ta peab moodustama lahutamatu ja olulise osa. Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 57 ja 58 sätestatud põhimõtteid, ei saa nimetatud reprodutseerimise toimingud nendel tingimustel väljuda selle raamest, mis on selle tehnilise protsessi heaks toimimiseks vajalik.

62 Peale selle näeb autoriõiguste omajate õiguskindluse tagamise nõue ette, et reprodutseeringu säilitamine või kustutamine ei sõltuks inimese, eelkõige kaitstavate teoste kasutajate meelevaldsest sekkumisest. Tegelikult ei ole niisugusel juhul mingilgi viisil tagatud, et asjaomane isik loodud reproduktsiooni tegelikult kustutab, või et ta kustutab selle vähemalt siis, kui selle olemasolu ei ole enam õigustatud, kui arvestada tema funktsiooni võimaldada tehnilise protsessi teostamine.

63 Seda järeldust kinnitab ka direktiivi 2001/29 põhjendus 33, milles loetletakse direktiivi artikli 5 lõikes 1 viidatud toimingute kohta iseloomulike näidetena toiminguid, mis võimaldavad sirvida (*browsing*) või vahemällu salvestada (*caching*), kaasa arvatud toiminguid, mis võimaldavad edastussüsteemidel tõhusalt toimida. Niisugused toimingud tehakse ja need kustutatakse juba ettemääratult automaatselt, ilma inimese sekkumiseta.

64 Eeltoodut arvestades tuleb tõdeda, et toimingut saab käsitada „siirdamiseks vajalikuna" direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 sätestatud teise tingimuse tähenduses vaid juhul, kui selle kestus on piiratud sellega, mis on asjaomase tehnilise protsessi heaks toimimiseks vajalik, sealjuures peab see protsess olema automatiseeritud, mis tähendab, et ta kustutab toimingu automaatselt, ilma inimese sekkumiseta kohe, kui tema funktsioon võimaldada tehnilise protsessi realiseerimine on täidetud.

65 Põhikohtuasjas ei saa kohe välistada, et kahte esimest käsitletavat reprodutseerimise toimingut – TIFF-failide loomine ja TIFF-failide teisendamine tekstifailideks – võiks käsitada siirdamiseks vajalikena, kuna need kustutatakse automaatselt arvutimälust.

66 Mis puutub kolmandasse reprodutseerimise toimingusse ehk 11-sõnalise väljavõtte arvutimällu salvestamisse, siis Euroopa Kohtule esitatud andmed ei võimalda hinnata, kas tehniline protsess on sedavõrd automatiseeritud, et see fail kustutatakse arvutimälust ilma inimese sekkumiseta ja lühikese aja jooksul. Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas selle kustutamine sõltub reproduktsiooni kasutaja tahtest ja kas pole ohtu, et faili võidakse säilitada pärast seda, kui on täidetud toimingu funktsioon realiseerida asjaomane tehniline protsess.

67 Samas on selge, et andmehõive protsessi viimase reprodutseerimise toiminguga realiseerib Infopaq reproduktsiooni, mis ei kuulu informaatika valdkonda. Ta prindib 11-sõnalisi väljavõtteid sisaldavad failid ja loob sellega väljavõtte paberkandjal.

68 Kuna see reproduktsioon on salvestatud materiaalsele kandjale, kustub see alles selle andmekandja hävitamisega.

69 Kuna andmehõive protsess ei ole ilmselt võimeline niisugust andmekandjat hävitama, siis sõltub selle reproduktsiooni hävitamine vaid protsessi kasutaja tahtest, kelle puhul pole sugugi kindel, et ta sooviks seda hävitada, mistõttu võidakse seda alles hoida pikema aja jooksul, sõltuvalt kasutaja vajadustest.

70 Nendel tingimustel tuleb tõdeda, et viimane põhikohtuasjas käsitletav andmehõive protsess, mille käigus Infopaq prindib 11-sõnalised väljavõtted, ei kujuta endast siirdamiseks vajalikku toimingut direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses.

71 Pealegi ei selgu Euroopa Kohtule esitatud toimikust ning pole ka kinnitatud, et see toiming võiks olla juhuslikku laadi.

72 Eeltoodust tuleneb, et nimetatud toiming ei vasta direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 sätestatud teisele tingimusele, mistõttu ei ole niisugune toiming selle direktiivi artiklis 2 ette nähtud reprodutseerimisõiguse kohaldamisalast välistatud.

73 Sellest järeldub, et põhikohtuasjas käsitletavat andmehõive protsessi ei või realiseerida ilma autoriõiguste omaja nõusolekuta ja seega ei ole vaja uurida, kas neli selle protsessi toimingut vastavad nimetatud artikli 5 lõikes 1 sätestatud teistele tingimustele.

74 Järelikult tuleb teisele kuni kaheteistkümnendale küsimusele vastata, et 11-sõnalise väljavõtte printimise toiming, mis sooritatakse niisuguse andmehõive protsessi käigus nagu põhikohtuasjas käsitletav ei vasta direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 sätestatud

tingimusele, mis puudutab siirdamiseks vajalikkust, ja seetõttu ei või seda protsessi realiseerida ilma asjaomaste autoriõiguste omajate nõusolekuta.

Kolmeteistkümnes küsimus

75 Arvestades teisele kuni kaheteistkümnendale küsimusele antud vastust, ei ole kolmeteistkümnendale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

76 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Andmehõive protsessi käigus tehtud toiming – mis seisneb selles, et arvutimällu salvestatakse kaitstava teose 11-sõnaline väljavõte, ja selles, et see väljavõte prinditakse – võib olla hõlmatud osalise reprodutseerimise mõistega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 2 tähenduses juhul, kui sel viisil kasutatud teose osad väljendavad autori enese intellektuaalset loomingut, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima.**

2. 11-sõnalise väljavõtte printimise toiming, mis sooritatakse niisuguse andmehõive protsessi käigus nagu põhikohtuasjas käsitletav ei vasta direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimusele, mis puudutab siirdamiseks vajalikkust, ja seetõttu ei või seda protsessi realiseerida ilma asjaomaste autoriõiguste omajate nõusolekuta.

Allkirjad